

5923

Loomulik arstimine.

e
216.

A.Laufs.

102

Wanemuise näitelawa poolt

Loomulike arstamine.

Kali ühes waatuses.

A. Laufs

Tõlkinud: L. Simm.

Wanemuise näitelawa.
Januar 1910.ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

76140

Osalised:

Theobald Murrkopp,
 Aurelie, tema naine,
 Toni, tema tütar.
 Dr. Hermann Sebold, loomaarst.
 Philipp, teener Murrkoppi juures
 Sette, tüdruk Murrkoppi juures.

Tegevused: Väike maanormaliin.

Mõnusalt sisseaatud söögituba puhveli-
 kapiga, sööginõude lauaga j. n. e.

1. ³steridus

Theobald. Aurelie. Toni

(Kõik kolm istuvad lõbusasti söögi-
laua ümber, mis keset tuba on.

Aurelie ja Toni on söömisega juba valmis
saanud, ainult Theobald sööb veel hää
isuga. Keset lauda on madal liud,
mille pääl veel mõni kartuli kärk on,
mida Theobald aegajalt säält ära
võtab ja ära sööb, vahetevahel mõni
klaas weini kärku alla neelates)

Aurelie (Tonile). Mõh, mu armsam?

Ta ei taha enam midagi? Sul ei ole ju
täna sugugi söögiisu?

Toni (oma nätt kallistades tema pale
pääle pannes). Täna, emarene, mul ei
ole enam isu - tead sa - rõõmu pärast, et
ma jälle teie juures olen.

Aurelie. Minuga on lugu tõepoolest nii-
sama, mu laps! Kui kaua me sinust
ka ilma pidime olema - terwelt neli
kuud. Mõnikord suutsime me seda veel
haakalt ära kannatada (Oma mehe poole pöör-

des) Õks ole Theobald? (Theobald söib
nii agarasti, et ta midagi ei ruude).

Aurelie (edasi/jatnades). Sa armas Tuma,
kui inimesel üks ainus laps on, ei või
seda ju mitte pahars panna. Õks ole
Theobald? (Theobald, kes parajasti keeni jõe ääres
arusaamatalt). Niiult tädi pärast võinisin ma
muidu ei oleks meil selle jõe lahusõlennise ga
nõuus olnud? Õks ole Theobald? (Talle ühtegi vastust).

Toni (naerdes). Papa, sa ei ruude ju sugugi!
Theobald (süües) mui-du-gi-

Aurelie (nii sama naerdes). See on ju ka tema
koige armsam söör - kartulikärkid - nende
juures ei lase ta ennast häameelega eksitada,
ees ole vanamees? (Toniga edasi rääkides).

Maagu veldud, mu sudamekse, ma tundsin sinust
väga puudust.

Toni, kes oleks siis ka arvata võinud, et tädi haigus nii
pikale venib. Ta ta oli nii õnnelik jätarulik, et ma tema
juures nii kaua välja kannatasin.

Aurelie. Nu ja, see ei olnud ka siimati kerge. Lõbus tuisi
ei olnud küll niihästi, kui sugugi.

Toni (rutuga). Ei sugugi mamma

meie maitsesime ⁵ rōin tagast järele,
hümasel ajal saime waesalt kinge
tagasi tõmmata.

Aurelie. Noh, see rõõmustab mind
wähemalt!

Toni Kolmel pallipidulgi olen ma
olnud. (Rõõmust hülgades). Oh,
mamma, muld on sulle nii palju
jutustada. - Wümanne pall-taewa-
lin!

Theobald (pooliti süües). Kas siis kartuli-
kärkisid enam ei ole?

Toni (naerdes). Paparene sulle naol aga
maitsewad! -

Aurelie. Ma usun wäljas on weel mõni -
(hüsitades) Kas sa tõesti weel tahad...?

Theobald (Kannatamatalt). Muidugi
tahan ma weel!

Aurelie (hoiatades). Theobald ära söö nii
palju! Sul tuleb muidu jälle kõhukramp

Theobald (pahaselt). Rumalus.

Aurelie Noh, ma ei ole seda weel unusta-
nud, mõtle aga selle pääle, kui meil wümanne

nord kartulikärvid olivad - pärast kange-
sid sa päris valu käes

Toni (kahetsedes). Aga kui papale ometi
nii hästi maitseb?

Theobald. Minna arvan ka nii kaua kui
ristinimesele maitseb, nii kaua peab ta
ka sööma. Kus siis see võrukael Philipp
on?

Aurelie (kella nupu pääle lambi küljes
surudes). Ma ei laskenud teda meelega
täna laua juures teenida, on ju nii
mõndagi üksteisele rääkida, mis keerijatel
tarwis kuulda ei ole.

2. etendus.

Endised Philipp.

Philipp (keskelt). Teie rõõstasite härra
Murrkopp.

Theobald. (temale ... uida ulataodes). Too
uul paar kartulikärvi.

Philipp (liuda wõttes). Hääl küll härra
Murrkopp. (Arannimes vihasele enesele)
Täna ei jää meesugusele wist jälle
midagi järele... külmaereliselt ära-

minnes).

Theobald (kannatamatalt) Noh, Philipp?[?]

Kas sa süa külge kasvada tahad?

Philipp (rahutuse pilguga Theobaldi poole)

Wõtars kurat... (tagasi hoitud wandega keskelt ära).

Theobald (Aurelie vihast nägu nähes)

Aurelie, kas sa nüüd vihast nägu teed või mitte, mulle maitsevad kartulikäsid ometi hästi! (Naerab.)

Aurelie (pahaselt). Mulle on ju ürnstapuhas! Ma pesen oma käed ilmsüütuses!

Aga arst reelas sulle ju raskest seedivad söögid rõvasti ära. See võib sinu juures veel kardetawars minna. Ma näen juba ette ära, kuidas sa pärast hädalolad.

Theobald (nägu tehes, nagu oleks tal walus).

Ah Jumal! Need igawesed aindused sinu juures! - Hirmus!

Toni. Sa ei pea ka inna rohe nii kartlik olema, mamma. (Oma klassi wõttes, rõõmsalt)

Prosit, isakene!

Theobald (riisama). Prosit laps!

Löövad kokku). 8.

Philipp (tuleb linaga tagasi, mille
pääl ainult kantskäkki on, enesele).

Rohkem ta tõesti ei saa! Teised in-
imesed söövad neid ka häa meelega.

(Kõvasti). Siin, härra Murrupps!

Theobald (liua üle kummardades)

Philipp - kui ma ütlen: paar kartuli-
käkki - siis ei arva ma sellega mitte, et
sa seda sõna sõnalt pead mõistma.

Saad aru?

Philipp (üksluiselt). E nam ei ole,
need andis köögitudruse veel omast juust.

Theobald (kes juba jälle söömisega ametis
on). See on talle paras, mis pärast ta neid
rohkem ei keeda, ta teab ometi, et ma
neid nii häa meelega süön.

Philipp (maha surutud viikaga) Ja
söök nad tõesti veel ära! Ja siis ei peaks
inimene veel sotsialdemokraatilis saama?

Aurelie (kes Theobaldi pääd raputades
naatab, tõstab taldrerid kokku).

Koristage laud ära ja pange kokku.

Theobald (oma taldrenut eemale lüüates)
 To! (Mõnusalt) Lapsed see maitses
 hää! (Philipp võtab kõin ära, paneb
 kõinale laua pääle ja süütab sääl seisva
 kohvimasina põlema). Ah! Mäüid ma
 igatsen aga uinaku järelle

Toni. Seda võib juba arvata Alprapas,
 mis meie süis täna õhtupoolel pääle hak-
 kame? Minu kojutulerut peab ometi natuke
 pühitsema

Theobald. Hga iseenesestri mõista! Laidame
 jalutama?

Toni (rõõnuga) Ah ja, see oleks tore!

Theobald. Philipp, üttele kutsarile, säädgu
 wanner kella wiens walms, meie tahame
 wäljasõita.

Philipp. Toimetan kotte härra Murrakopp.

Theobald. Pane mulle aga enne paadi
 minu tuppa sohwa pääle - ma tahan
 natuke puhata - aga - ruttu - ruttu!

Philipp (põrnitsedes enesele). Oota aga,
 wa ninasarwic. (Aeglaselt kõrwalolewasse tuppa)

Toni. Kas sa meiega¹⁰ enne kohvi juua,
ei taha?

Theobald. Ei-ei - ma pean pisali keet-
ma. Philipp võib mulle tassinise minu
tuppa tuua. (Tõuseb raskelt ülesse.)

Toni. Mäga hästi, paparene, ja näe
mudagi ilusat unes.

Theobald (kõrval oleva toa poole pöördult
käega lehvitades). Jumalaga, lapsesused!

(Aurelie poole tujukalt). Sina vanamoor!

Kui mina olen ära maganud, oleb sina
ära vihasanud! (Mõnusalt naerdis ära
kõrvalolevasse tuppa). Hana laiskmors!

Kui kava see siis veel kestab? Ma pean
sulle vist küll jalad alla tegema?

Philipp (kõrvalolevast toast tulles, vihaselt
enesele). Tõene inimene! Ma soovinsin, et
ma sulle ka kord jalad alla saaksin teha!

(Võtab ründliku asjalega, raskelt ära.)

3. etendus.

Aurelie. Toni. Pärast Philipp

Toni. Ära ole ometi enam pahane, mamma-
kene, ma ei või sind sugugi niisüsi näha.

Aurelie (kas ühe wõita koristatud söögilaua
pääle laotanud on, jälle rahulisult). Ma
ei ole ju pahane? Ma wihastan ainult, et
muidu nii mõistlik mees, nagu sinu isa,
oma terwist nii ümberda wõib. (Tutwainet
hahetades, naljataades.) Aga nüüd jutusta
mulle oma juhtumistest, ma olen päris
uudishimuline.

Toni. Ah, mamma, sääl oli imelus! —
Tõtu õige minu juurde. (Tõmbab Aurelie
enese korrwale toolile, hülgades.) Wiimane
pall — tore!

Aurelie (naeratades sõrmega ähwardades)
Lina! Lina! Ma usun, selle wiimase
palliga ei ole wist kõin korras. Minu tütre-
kene on küll wiimans wõel armastama
hakanud?

Toni (peidab oma näo naerdes Aurelie öla
najale)

Aurelie Ahha! Ma olen siis kohe õigesti ära
arvanud. — Noh? kas sa ei taha mulle ühes
tunnistada?

Toni (naerdes, Aureliet ülemeelikult naelus tades).

12.
Ja, mammarene, ma tunnustan
üles! (Teda jälle lakiti lastes). Aga kui
sina "teda" näensid, leiansid sa selle
päris arusaadava omat. Nii sõbraline
kui "ta" on! Nii peenikene! Ilus -
suure kasvuga - pruun, rõõms -
(waimustatud) Ja kui sa tema silmadesse
vaatad - siis ei tea enam mis sinuga on.

Aurelie (rõõmsalt). See on ju päris rarde-
taw lugu! Kes ja mis on siis öieti see
"tema"?

Toni (ohinaga edasi jutustades). Wimmase
palli pääl sain ma temaga tutwars. - Sa
peaksid temaga ainult waltserit tantsima,
mamma - lihtsalt waimustaw! Nii kerge!
Nii heljaw! Sa arwad, et taewas oled!

Aurelie Kui sa mulle müüid ometi rard
üttersid, mis "tema" nimi on?

Toni Ah, seda ma sulle veel ei ole ütelnud?

"Doktor Hermann Sebald"! Ilus nimi, mis?

Aurelie (rahustatud) Hm! Arst - häa
praksisega - sugugi mitte halb. Kas ta
juba iseseisew on?

Toni - Weel mitte. ¹³Ja otsib kohta kus
palju mõisaid.

Aurelie (imes tades). Palju mõisaid? Mis-
pärast siis?

Toni. Ma ei ole selle järele sugugi küsinud.
Tunmal, meil oli ju niipalju muud asju
rääkida, sa võid seda enesele ju ette raiu-
tada. (Meelitades). Eks ole, mammamene,
ma tõhin ometi jälle õige, õige pea tädi
juurde reisida? -- (Philipp, kes kelt, teel
söögi nõuude laua peal kohvi valmis)

-- Palun! Palun! Ja?

Aurelie (sõbralikult). Eks one näe mis
papa selle kohta arwab.

Philipp (naesterahvastele kohvi pannaudes).
Tänasest välja sõidust ei tule vist küll
midagi välja, meie wana Hector ei ole täna
päris terve. Kutsar joonsis ennist juba
arsti juurde.

Toni (kahetsedes). Oh kui kahju ja minna
võimus lasin juba nii selle väljasõidu üle!

Aurelie. Nii palju kui ma aga tean on
meie wana loomnaarst ära sõitnud.

Philipp Paar päeva juba on üks ...

14.
Philipp - Paar päeva juba on sinu un-
uus - unis noor - See pidada ka palju
targem olema.

Aurelie. Lo? Seda ma ei teadnud sugu-
gi (Kõhustatakse rõõvasti rõõmal olevas toas)

Toni. Ah! Pappa tahab kohvi (Stannab
ühte tassi valmis seadma. Kõhustatakse
rõõmini ja pikemalt).

Aurelie (imes tades). Ja rõõustab ju kui pööra-
ne! Waadake ometi järele, Philipp, mis minu
mees tahab. (Philipp ära rõõvalolewasse tuppa).

Toni See on aga rumal, namma, et
hobune haige on. Mis meil nüüd selle
ilusa õhtu poolega pääle hakkame?

Philipp (tagasi tules). Läh sulle! Nüüd on
meil see rüpatas käes, armuline praua.

Aurelie. Mis siis?

Philipp. Kõhukramp!

Aurelie (äritatult) Kas ma seda ette ei ütelnud?
Aga muidugi - minu üle naerdakse!

Theobald (ilmub rõõmal oleva toa unse laval
õrnuses, sohva padi ripub tal kaelas - on näha
et t. v. ... a. w. k. u. m. l. s. s. - se - lie - m. u. l.

tilgad - - arst-^{15.}ti - - järele - - min - na -
- - mina - - mina - - su - ren - - ära - - oh
- - oh - - (ära kõrvalolevasse tuppa)

Aurelie (ruttu). Philipp, Tette peab rohtu
arsti järele minema - selle juurde, kes
meie kõrval elab, ja siis keetne ruttu tass
kameli teed.

Philipp (äraminnes enesele) Ei ole kellegi
ime! Tee on talle aga paras! (Hra)

Aurelie (Tõnile) Otsi mulle ruttu säält
kapiist papa tilgad. "Kõhuvrambi vastu"
seisab sildi pääl - aga ruttu - ruttu!

(Ruttu ära kõrvalolevasse tuppa)

Tõni (kapi juurde autates ja koin segamini
wisates, enesele). Waene papa! Kui kole ta
väljanägi! Mui Jumal, ma ei leia tilga -
sid - ometi - viimars - siin! (Klaasist
läbi unse kõrvalolevasse tuppa ulatades)

Siin nad on, vamma. (Tagasi tulles).

Ma ei või sugugi näha kuidas waene
papa kannatab! Kui aimult arst nüüd
rohtu tuleks! (Kärmit rahutult edasi
täppi)

16.
4. etendus.

Toni. Dr. Sebold. Tette.

Tette (rust avades) Armuline peeli, tohtri
herra on siin (Lasch Dr Seboldi sisse astuda,
süü kinnelt ära).

Toni (rutta ümberpöörates, kõige suurema
imehusega). Kõrge doktor Sebold ?!

Dr. Sebold (rõõmsalt Toni juurde rutates,
tema mõlemaid nasa pikki võttes). Seda
nimetan ma aga rohkem kui õnnelikuks
juhtumiseks, et ma Teid nii rutta jälle
leian!

Toni (päris segane veel). Ja - kuidas - kui-
das Teie süü süü faite ?

Dr. Sebold (ikka veel tema nasa hoides,
naeratades). Kipidas ma süü sain ?

Waga lihtsalt - ma asusin süü elama.

Toni (häisates). See on ju tore !

(Kaanitselt häberedes). Mu Jumal, ma
arvan - ma ütlesin suure rumaluse.

Dr. Sebold. Ja muna tänan Teid selle aval-
liku rõõmu eest, mis Teie sõnades peitus
Kos ei hea ma saatuse sisse uskama,

17.
et ma teie majas oma esimese haige.
pean leidma?

Toni (ehmatavalt). Jaesas, kuidas väi-
sin ma seda ometi silmapilguksgi
äraunustada? - Palun, palun, tohtri
härra, aidake nüpea kui võimalik!
Ta kannatab ju nii hirmsasti!

Dr. Sebald (teda naeratades vaadeldes).
Ma - na! Teil on aga kaastundlik
südamekene!

Toni (tagasi tõruvalt). See oleks ka
minu poolt suur ülekohus, kui ma
siin juures mitte kaasa ei tahaks tunda.
(Kuna Sebald teda inna veel naeratades
vaatleb, ägedalt). Ja sääls seisate Te inna
weel ja naerate minu üle! Minu - -
minu arust on see - - väga - - imelik
Teie poolt, tohtri härra!

Dr. Sebald (haimustatult enesele). Ta on
tõesti kena, see väikene, ainult nature
liialdaja!

Toni (päaletungides). Kas Teie siis haiget
vahemalt näha ei taha?

18.
Kas ma teid tema juurde jään ma-
ma?

Dr. Sebald (ruttu). Ei - ei! Ei ole sugu-
gi tarvis, ma tean juba, mis tal waga on.
(Enesele). Süt ei lähe ma wmeti jälle nii
ruttu öra. (Istub). Aga et Teie oma ilu-
sate silmadega mulle kauemini nii
kuijalt otsa ei wakitaks, kirjutan ma
haigele ruttu wõutäku. (Wõtub oma
tarkwaraamatut ja pliiatsi ja tahab kirju-
tada). Kas Teie ehk juhtumise kornbel
teate, kui wana ta on?

Toni. Aga muidugi 54 aastat.

Dr. Sebald. (imestuse pärast kange, siis
wõimsalt). Aga, mu peili, see on ju koguni
wõimata!

Toni. Wõimata?! Ma tean seda aga päris
kindlasti, wõhtri härra, 54 aastat ja 2 kuud!

Dr. Sebald (Tonit umbusaldusega wõadeldes,
enesele, kahetsedes). Sa armus Jumal-
(pliiatsiga otsaesisele koputades) siin ei
hái koin mitte korras olewat. Kariju - wäga
kahin!

Toni (ärrutatult). Ma ei tea sugugi,
ma teist arvama pean, tohtri härra,
Teie näete mind kõige suuremas meele-
ärakaitnises ja võite tuimaks jääda nagu
kivistunn?

Dr. Sebald (ikka veel umbusaldusega,
enesele). Ma usun, kõige parem on,
kui ma talle vastu ei räägi. (Kõvasti).
Aga rahustage ennast ometi, mina --
mina kirjutan ju juba (Teda jälle waadeldes).
Ta on Teile küll väga armast?

Toni (pahasens saades). Ma ei saa aru,
kuidas Teie seda veel küsida võite?

See on ju ometi minu nokus.

Dr. Sebald (rahetsedes enesele). Ei ole
toepoolist mitte karras! See loornu-
vastane armastus hobuse vastu. (Mõtted
laiali, kirjutades). Kas kaige rahutu on?

Toni. Koledasti! Wahel wisab ta ennast
pinali, siis kargab ta jälle üles, trambib
jalgadega ja karjub walu pärsast.

Dr. Sebald (enesele). Niid ütleb ta ka
weel hirnumise- asemel, karjub!

20.
Toni. See tuli nii usna hävitselt.
Meie tahtsime täna õhtupoolel veel ühte
sõitu teha.

Dr. Sebald. (enesele). Plus jalutus sõit
- 54 aastase hobusega!

Toni. Mamma arvab rõhkurambi
olevat ja lasel kameliteed keeta.

Dr. Sebald. (vastutahmist naerdes). Mu
preili, sääl ei oita ünsri kamelitee,
vana härra on lihtsalt nature üleliia
oma naha, täis äginud.

Toni. (kohkudes). Täis - - ?!

Dr. Sebald. ... äginud - päris õigus!
Selle juurde ka veel rutu last sisse
ajunud...

Toni (enesele kohkumult). Missugused
konenäänd! Hirmus!

Dr. Sebald. ... Missugusel korral tule-
wad siis lõpuns samased nähtused. -
Müüd pange aga ilusasti tähele, mis
Teie haigega tegema peate. See rohi...
(annab temale rohutähe)... halage teie
vee sisse, ja kallake temale korraga sisse -

Kui ta ka nature rabeleb - see ei tee midagi. Siis laske üns tubli mees paar minutit tema turja hõõruda - siis villane waipe keha ümber kõita ja edasi-tagasi jronsta lasta, kuni ta higisse läheb. Siis waipe jälle ära wõtta ja pangi täis külma wett kõhu pääle walada, ja siis wõib ta rahulisti pikali heita.

(Lahnel). Kas Teie seda kõike ilusasti ka meeles peate?

Toni. Ja - ja - muidugi - kõin! -

(Karlshult). Toktri härra, palun ütlege mulle tõtt - ega see onneti ei ole elu kardetaw?

Dr. Sebold. Mitte sugugi! Kui see Teid aga rahustab, mu preili, watan ma poole tunni pärast jälle järele.

(Teole naastundmusega waadeldes, misde)

Tõepoolest ei ole kõin mitte narraw!

Kahju! - wäga kahju! (utlu kesweltaaro)

5. etendus.

Toni; Aurelie

Aurelie (kõrwalolewast toast tulles, ärritatult)

22.
Asi lähel inna halvemars - ma
eitea, mis ma pääl pean hakkama!
Kuhu omeli see tohter jääb?

Toni (äritatult). Ja oli ju praegu
siin. Ja ei lahitud papat sugugi
näha - ta leadwat karmasäält mis
tal wiga on!

Aurelie (imes tades). See on wäga ime-
lin!

Toni. Ja mõtle ometi - see oli seesama
Dr. Sebald, kellest ma sulle ennist rääki-
sin - ta on siia elama asunud.

Aurelie (imes tades). Mis pärast sa selle üle
siis nii äritatud oled? Ma arwan - see wõiks
sind ainult rõõmustada - selle asemel...

Toni (pool nuttes). Sellepärast et ta nõguni
hirmus irumene on! Üns - - üns - - puu-
tünn! Lüdant ei ole tal olemasgi! Teda ma
ütlen sulle, mamma, kui mina üns kord
haigeks jään, teda ma oma arstina ei taha!

Aurelie. Aga mis siis juhtunud on?

Toni. (Aurelie ligidale astudes). Mõttele omeli
ta ütles (nature tasamini rääkides) rapa

olewat - naha t^{23.}õis õginud¹ ja liiga
palju laret saanud¹ - Kas see ei ole
kole?

Aurelie (nüisama tasamini rääkides).

Äga laps, kui see ometi tõsi on?

Toni. Siis oleks ta seda vähemalt teiste
sõnadega ütelda võinud! Mis toorelt waise
papa üle rääkida. Tema haridus ei näi
kugi suur olevat!

Aurelie. Laps, sa ei pea seda mitte nii
südamesse wõtma. Praegusel ajal on
terwe hulk arstisid, kes asju ilma häbene-
mata õige nimega nimetawad. (Waluhüüdeid
kõrwalt toast on kuulda). Kuule ometi, kuidas
ta keigab? Mis tohter siis ütles, mis meie tege-
ma peame?

Toni: Ahu Jumal, ma unustan ju kõik ära!
(Ruttu keskmise unse juurde rutates ja wälja-
hüüdes). Tette! Tette!

Tette. (pääd sisse pistes) Armuline preili!

Toni. (temale wõlutähte andes). Ruttu laske
seda aptegis teha ja oodake, kuni walmis!

Tette. Heää küll! (Ara)

24.

Toni. (Aureliele, näin ruttu wadustades,
Rohu peame talle rõin korraga sisse
andma - toobi see sees. Ja üks „ tubli
mees“, nagu tohtri härra ütles, peab terel
selga hõruma.

Aurelie. So? Kõia et meil Philipp on.

Toni. Siis villane waipe ümber neha
kõita ja edasitagasi jooksta lasta,
kuni ta higisse läheb.

Aurelie. Ja siis?

Toni. Waipe jälle ärawõtta ja pangi
täis wett naela walada - ja siis peab ta
pikali heitma!

Aurelie. (imestusega). See on aga ime-
lin rohutsemise wiis? Wõib olla - rogu-
ni uus. Viimdsel ajal leitakse ikka
jälle midagi uut üles.

6. etteõendus.

Endised. Philipp.

(Wäikese nandinuga, mille pääl tass on,
resnelt). Siin on karnelitheed.

Toni. Ei - ei - karnelitheed ei ole
tarwis! Tooge ruttu üks piirk rütm

ja pang külmma wett.²⁵

Philipp (wähil Tonile arusaamuses otsa)

Pikk riim ja pang külmma wett? (Kõrval-
toast on jälle hoigamist kuulda)

Aurelie (nannatamatalt). Ja! Ja! Kas see
siis nii arusaamata on?

Philipp - Noh, veel on ju ünstapuhas.
(Kes kelt ära).

Toni (waatab poevil. oleva unse läbi kõrval-
tuppa, tõsise naastundmusega). Waene papa!
Lootuse järelle saab rohe nergendust.

Aurelie (kes kummuti juures kraamis ja rituge
mitmesuguseid willaseid waipasid põrandale
wisab). Kui ma niidid paraja willase waiba
leiansin! (Ühte õige suurt lakki tehes). Ma
usun see ulatab wist (Tonile). Tohter ei ütel-
nud ometi mitte - et hoigus kardetaw?

Toni. Ei. Aga kui ta ära läks, tegi ta wäga
tõsise näo.

Aurelie (nartlikuks saades ja teised waibad
rittu jälle kummutisse pannes). Ma see
punduks veel! Aga ma wõin, ei tea kui tihti
ütelda: „Theobald, ära söö nii palju! —

26.
.. on kõin tuulte oeldud, see päripää.
ei kuule ju mitte!

Philipp (tagasi tules rihma ja pangi
weega neid maha pannes). So, mis nüüd
suis peab saama?

7. etendus.

Endised. Theobald. Suis Jette.

Theobald (walu tunde määridega kõrval-
toast tules). Ma -- lām -- bun -- -- ära
-- ' Ma -- ei -- ran -- wa -- ta --
seda -- mit -- te -- enam -- -- ära!

Toni (käsa ringutades). Waene papa!

Aurelie. (kaastundlikult). Oota aga,
Theobald, sul saab varsti parem olema.
(Teda nature maha surudes). Kumarda
ennast nature.

Theobald. (wihaselt). Mis see -- siis --
tähendab?!

Aurelie. Sul ei ole midagi tarwis karta,
meie teeme kõin tohtri käsu järel (Phi-
lippile). So, Philipp, nüüd hõõruge
tublisti minu mehe selga. Teie wõite
päris julgusti õige tugewasti hõõruda.

Philipp (nes enne ümmala näoga seisis -
hänni naeratades, käinud ruttu üles keerates)

Teda me toimetame, armuline proua!

(Heanab Theobaldi selga kalastamata
hõõuma).

Theobald (nargudes). Phi - lipp! - -

Poiss - - kas - - sa jäta järel! Ma - -

ma - - nägistan sind ära. - - - (ei saa

viha pärast enam edasi rääkida).

Aurelie (armsalt). Vaene Theobald!

Toni (nes selle aja sees willase waiba kornu
ullinud on, Philippile). So - sellest on
nüüd küllalt - nüüd ruttu waipe!

Philipp (enesele). Kätju! See oli mulle

mii häa. (naeste rahwad nähiwad Theo-
baldile waiba keha ümber, ni et ta nagu
mütsanas wälja näeb).

Aurelie. Ruttu, Philipp, rihm, et waipe
ümber rinni seisaks!

Philipp (hülgades). Aha! (Mähib rihma
mitu korda ümber Theobaldi keha, siis
närgert jänust selle otsast sirutades ja nus-
nudes, nagu mõnda wana reisi - kofuut

rinni tõrjumat. Tehtud naastund
 sega hoigava Theobaldi poole). Ens ole,
 härra Murrkopf, see on ometi hää?
 Theobald. (vihast lämbunud häälega).

Poiss - - ma - - ma - - ma ütlen - -
 sulle - - üles.

Aurelie. Theobald, nüüd pead sa nii-
 kaua jooksuma kuni sa kugisse lähed.

Theobald (nagu üleval). Mitte snidagi -
 - ei tee - - ma! (Tahab waipe ära rebida)

Aurelie (meelt ära heites). Äga tohter näskis
 seda ometi teha!

Toni (õrnalt). Ole ometi nii hää, paparene,
 sa saad ju paremaks!

Philipp. Oodake, armuline proua, ma
 aitan natukene (Pöörab Theobaldi üm-
 ber, surub ta näwarred kowarti wastu neha, nii
 et ta täiesti tema wäimuses on ja jookseb
 siis wastu püüdes Theobaldi enese ees
 lünates mööda tuba edasi-tagasi).

Theobald. (õhib wiha pärast, wehkleb ja
 lööb oma ümber). Irimene - metsaline,
 ma - - ma - - löön su maha!

29.

Aurelie. Pidage vähe kinni, Philipp! (Katsub Theobaldi otsaesist). Otsaesine on veel kuis - veel paar norda ringi!

Philipp. Armuline proua, ma arvan ~~siin~~ siin on liiga ritsas - meie lähme natuke koridori päale joonoma. Edasi - ju üle! (Võorseb Theobaldiga pahemalt poolt unsert ära.)

Theobald. Ap - pi! Hul - lud - ole - te - teie ... kõin! -

Philipp (rahjivõõmsalt). See on kartuli - näkkide est Theobaldinene! (Kaob temaga läbi pahema unse)

Toni. Mamma, see on ju hirmus arstimise - viis! Maene papa, kui hale meel mul temast on!

Aurelie. See on kindlasti see kuulus loomuliku arstimise viis, millest kõin maailm nüüd väinustatud on. Ma olen ainult uudishimulik, kas ta ka aitab.

Toni. Mis isa kõin ära ei pea kanna - tama, see oleds ju hirmus kui selles t kõigest veel abi ei oleds.

30.
Philipp (hingeta Theobaldiga jälle.
kesnelt). Inna julgesti, härra Murr-
kopp, inna ürs jälg teise järele!

Theobald (kustlusa häälega). Kõ - ri
loi - kan sul ma - ha!

Aurelie (jälle tema otsaesist natsudes,
rahustatud.) Niid on juba mõjunud,
laske ta lahti, Philipp! (Aurelie ja
Toni võtavad pool uimase Theobaldi kahe
vahel ja talutavad ta ettevaatlikult nõrval -
olevasse tuppa).

Philipp (tasnu rätikuga oma otsaesist
pühkides, hirmitades). See oli pagana vali!
Kahju, et ta juba otsa läppes!

Toni (ruttu tagasi tulles). Ruttu, Philipp tooge
pang wett!

Philipp (rõõmsa hüpsuga wee pangki juurde
utates, naab sellega nõrval olevasse tuppa.
Kõhe pääl selle on karjatust kuulda.

Philipp tuleb nõrval olevast loast nemistades,
nagu olens teda tagast lükatud, tühi pang
tuleb talle järele.)

Toni. Kas tal juba parem on, Philipp?

31.
Philipp (oma päsne hõõrudes). Oh - ta on juba jälle päris terve! (Võtab pangi ära minnes enesele). Seda kõhuvaampi saab ta ometi mäletama! (Kesnelt ära)

Toni (kõrvaloleva toa unse juures kuulates). Kõin on wainne! Ei tea, kas walud juba järele on jäänud?

Tette (kes nusse pääl). Preili, siin on rohi.

Toni (seda vastunõttes). See kestis aga kaua! Hää küll! (Tette ära). Küll on aga palju! (Pääd wangutades suurt klaasi waadeldes). Papaga on asi wist õige halb. (Kõrvaloleva toa unse pihta koputades).

Rohi, mamma! (Aurelie avab natuke unse ja võtab rohi vastu.)

Toni (tasasema häalega). Kuudas näsi näib siis?

Aurelie (natuke ettepoole kumardades) hülgawa näoga) Paremini, laps! Walud on täiesti kadunud. Ja tunneb ennast nagu uuesti sündinud olewat. Doktor Seb old on inka üks tubli mees, seda peab

32.
Tunnistama. Papal on nii häa tuju,
kui kunagi enne.

Toni. Jumalale tänu! Magab ta nüüd?

Aurelie. Hoidnu! Ta vahetab praegu
riideid ja siis läheme jalutama. (Kra
kõrvalisesse tuppa).

Toni. Küll olen ma õnnelik! Missugune
rõõm tal saab olema, et tema esimene
arstimine nii hästi korda läks...

Tette (jälle pääd unse vahelt sisse pistes).

Tohtri härra, preili!

Toni (rõõmuga). Ma lasen paluda!
8. etendus.

Toni. Dr. Sebald.

Dr. Sebald. (resnelt sisse astudes). Habandage,
mu preili, ma jäin, rahjuns, nature heljans
- mina -

Toni (tema poole rutates). Ah, tohtri härra
ma ei leia sõnu, et Teid selle rühulise
abi eest tänada. Haige on juba parem!

Sebald. (Tonit jälle umbusaldusega waadeldes, enesile). Ikka veel äriatud! (Kõvast).

To? On luba, parem? See näin... St. o

mind tõesti. Sus woile ju weel jaku -
... sarta!

Toni. Ei, see ei lähe mitte, meie Hektor
on haige.

Lebold. (imes tusega). Teie ütlesite ju
praegu, et ta juba parem on!

Toni (naerdes) Aga, tohtri härra!

Hektor ometi mitte!

Lebold (enesele). Ta teeb mind na-
päril segasena! (Kõvasti). Minu peeli,
ma tahaksin ometi häa meelega haiget
näha saada, kas Teie olete nii lakine
ja juhataksite mind tema talli?

Toni (naerdes näsa nokku liües). Mis-
sugused kõnekäänud Teil on, tohtri
härra! "Magamise tuba" üteldakse ja
mitte "tall"!

Lebold. Kui Teie seda kindlasti nõu-
ate - wõh siis tema "magamisetuppa".

Toni. Ei ole sugugi enam tarwis. Ta
tuleb siia.

Lebold (imes tades). Kes tuleb siia?

Toni. Papa muudugi!

Sebold (segaselt).³⁴ Ah so — papa muudugi! (Enesele). Ma olen juba päris koll.
Toni. Magu ülesti sündinud tundis ta ennast olevat.

Sebold. (vastu takitamist naerdes). Seda ütles ta Teile küll ise?

Toni. Ei, määramale ütles ta seda. Waene papa pidi küll palju kannatama!

Sebold (enesele). Terve perekond on pääst lage! (Kõvasti.) Aga, minu preili, Teil tahsite mind ju „magamise tuppä“ wia.

Toni. Üns silmapilk peame aneie weel ootama, ta paneb omale praegu teisi riideid selga.

Sebold. Kes paneb omale teisi riideid selga?

Toni. Papa muudugi!

Sebold (juhmilt enesele). Mis ta sellert papast ühtepuhku tahab?

Toni. Teie waite ometi arvata, et ta selle arstimise järele kannis hale wälja nägi.

Sebold (kohkudes enesele). Mul kannab

midagi kiirnsat selgens saama! .
(Kangel toolile). Ma nõrken ära!
(Puhub taskurätinuga otsaesist). Andre
anders, mu preili, mina - mul -
Toni (ehmatanult). Teie olete haige,
tohtri härra, mu Jumal, missugune
Teie wälja näete! (Kuttab puhweti juurde
ja tuleb klaasi weiniga tagasi). Olge nü
hää, jooge klaas weini, Teie olete wist
liiga ruttu trepist üles tulnud. Ütelge
mulle, armas preili, kas Teie siis oma
papaga ka nõin nü tegite -- nagu
ma Teile ütlesin?

Toni. Nõin! Karwa päält nü, nagu
Teie käs kisite, Teie wõite päris rahulik
olla, Tohtri härra, ma olin ise sääl
juures.

Sebold (laskurätinuga õhku lehwi la-
des). Issand Jumal! Müüd on
nõin otsas!

Toni (murega). Pean ma Teile weel
üks klaas weini tooma?

Sebold (ultuga). Ei - ei - ma tänan,

mul on juba parem³⁶. (Enesele) Niind on:
söö- ehk sure! (Tõmbab Toni enese rõnga-
le toolile, tema kätt hoides). Minu peeli-
laske mind südamel päält ära
rääkida. - Mul ei ole tarvis teile
enam ütelda, Teie peate seda juba ise
tundma, esimesest silmapilgust peäle,
kui ma Teie magusat näokest nägin,
hakkasin ma Teid armastama! Päeval
ja öösel oli mul Teie pilt silmade ees.
"Seda pead sa omale võitma," ütlesin ma
enesele, ja et Teie lähedal olla, asun
ma siia elama. Saatus ise juhatab
mind Teie majasse ja nüüd, kus ma
Teile ütelda võiksin: Tule: saa minu
omaks! Nüüd on kõik otsas!

Toni (kes rõõmu ja häbiga võideldud on,
ehmatanult). Mis pärast siis?

Lebold (alandlikult). Teie papa ei luba
ial, et Teie minu naeseks saate!

Toni (naeratades). Oh süügi - papa on
ju nii häa.

Lebold (meelt ära heites). Ta ei saa

mulle aga ialgi andeks andma, et ma
teda hobusens pidasin!

Toni (imes tusega). Hobusens?!?

Sebold. Ma olen emeti loomaarst, mu
preili, mind kutsuti Teie haige Kentori
juurde.

Toni (ehmatanult). Hinnu Jumal, mis-
sugune hirmus ~~et~~ kitsas!

Sebold (abita Toni otsa vaadates). Ta-
mis nüüd?

Toni (siidult). Nüüd teieb mamma,
tema peab aitama.

Sebold. (karthlikult). Kas Teie ei arva--
et parem oleks, kui mina - ära kaon?

9. etendus.

Endised. Aurelie (siis) Theobald

Aurelie (kõrval toast tagasi räänides). Sa
ei taha siis tõesti rohku sisse võtta?

Theobald. Rumalus! (kõrval taas). Mis-
jaoks siis? Ma olen ju jälle päris
terve!

Sebold (wabamalt hingates). Jumalale
tänu! Tema kaitseingel kaitseb teda

vähemalt nõige pahema eest.

Aurelie Suis panen ma ta esialgul
wee sisse - ei wõi kunagi teada...

(Seboldi silmates, temale väga lähelt
kätt ulatades). Ah - härra doktor
Sebold, kui ma ei ensi?

Sebold (kumardades). Teie teener armu-
line proua (Kohmetult). Nagu - ma -
praegu kuulen, lähel siin ju näin nagu
soowitud, ja Teie lubate siis küll, et
ma lähen?

Aurelie (elawalt). Oh ei selles ei saa
midagi! Meie ei lase Teid niipea
lahti. Mõnu mees tahab Teid ometi
isalikult rutulise abi eest tänada.

(Hutunult). Teate, tohtri härra, tal
on ju ka ennemalt sarnaseid hai-
guse hoogusid olnud, aga millalgi
ei ole nad nii ruttu mööda läinud!

(Häritsetult häbelikna nägusid nähes,
imesLades). Ja - mis siis wiga on?

Toni, missuguse näo sa siis teed?

Sebold (ennast kogudes). Armuline

proua, palun heidne üks pilv
selle wainese sedeli pääle, ja
Teile saab nõin selgens.

(Temalt rohpsudelit ära wõttes,
mitte lahti tehes ja selle küljes
olewat tähte temale näidates)

Aurelie (rohmetult lugedes) „Härra
Muurnoppi hobusele?“

Teie ei ole siis mitte...

Lebold (ohates)... inimese arst...
kahjuks mitte armuline proua!

Alina juhatused näiswad Teie
haige Hentori kohta.

Aurelie. Püha taewas!

Toni (paludes). Mamma aida
meid! Kui papa sellest andensand-
mala ensituses t teada saab -
mille juures mina ükski õieti
süüdi olen - siis - siis, (ennast
Leboldi vastu surudes) siis ei tohi
ma ialgi tema naesens saada!

(Theobald, rõõmsalt wiliatades nõrwal-
toast. Toni ehma tanult).

Papa!

40.

Aurelie. Rakuslase enmast —
mina olen veel olemas.

Theobald (grupp peole tulles).
See on vist meie suurepäraline
tohter? (Wäga lahnelt temale
nätt ulatades).

Sebold (numardades). Doktor
Sebold... (Suure waewaga)...
loomaarst!

Theobald (juhmilt). Looma-
arst!?

Sebold (jälle numardades) Ja
muidugi, härra Hurrkopp, mind
kutsuti ennist Teie haige hobuse
juurde. —

Theobald. Ma arwan... Teie rawitse-
site mind?!

Aurelie (ruttu). Seda ta tegi ka

Theobald. Meie wana tohtrit ei olnud
jälle, nagu harilikult, mitte kodus
ja omas meeleäraheit mis es palu-
sime meie härra Dr. Seboldi...

Theobald (⁴¹naerdēs). . . ja sääl
möllesite Teie: mis hobusele
hää on, mis pärast ei peans see
ka inimesele hää olema. —

Ens ole?

Sebold (tujuga). Magu nähtus
lõendab — ei ole ma ka exsi-
nud.

Theobald (imestades) Auis, nelli
auis tuleb anda, armas doktor
(raputab tema nätt).

Paris tore! Tänan Teid väga ja
kui ma Teid millegagi nõrd tee-
nida wain. —

Sebold (julgust saades). Seda Teie
wõite, häwa Murrkapp, ma taht-
sin Teilt just praegu midagi
paluda.

Theobald. Luban juba ette ära,
armas doktor, — üteldje aga
wälja!

Dr. Sebold. Andke mulle oma
tütar naesens!

42.
Theobald (rohmetult). Pagan-
na pihka, noor mees, Teie olite,
aga häbelin!

(Sis imestusega Toni ja Seboldi
poole). Teie tunnete üksteist
küll juba?

Toni (häbelinult). Meie saime
tädi juures tuttawaks.

Theobald (häas tujus). Loo?!

(Aurelie). Ja, Aurelie, meil ei jää
siis küll wist muud üle, kui "ja"
ütelda?

Aurelie (naeratades). See on wist
küll kõige parem.

Sebold (Aurelie nätt suudeldes).
Teie teete mind lõpmata õnne-
likuks, armuline proua!

Toni (Aurelie kaenlasse lümmates).
Mamma, armas mamma!

Theobald (hüljades mõlemaid
ühendades). Lapsed wõtke üksteist!
Armas doktor, Teie meeldite
mulle väga hästi!

(Käputal tema ⁴³nätt). Ja kes elajaid
ja inimisi mõlemaid aidata mõis-
tab, see saab elus veel kaugele! (Sturehel).
Aga - armas Sturelie, see loomulin
arstimine on tõesti loomalin arsti-
mine.

Philyp (tuleb). Hobune on jälle
terve.

Lõpp.
